

Адыгей автономнуг областың ажилчылары бистин чурттуң республикаларының амы-думалышы өг-бүлелинде өшүшүлүг болгаш байлан-шыраң чурттал урларлар. Онтарының социализмге Улуг революцияны мунунда үжүр-бикки экин чок чоран адыгей улус амы уеде уксай школалары болгаш институттар-ы, литературалык болгаш уран чүүлүг парган. Совет эрге-чагырга чылдарының үргүзүндө өл областа чуртка демил нөзөр ланктарны, мебелди болгаш эске-даа үй-хей чүүлдери берип турар улуг-улуг кетпур бүүдүрүлгө черлери тургустунган.

Чыл юбилейин күш-ажылчы чедишкн-нөр-биле уткуп турар. Областың улутпур чартык чыл планын күсүдөйүн, тараж-мылар чаа думутту буса чедишкннин ажаап ал турар. ССРЗ-нин Дээди Советинин депутаты Б. И. Тахунов Шавеновский аудла соңгучуларны үргүлчү хулээп ал турар. Хулээп алышкын хунунуң төңчүзүндө ол аудлуң хоочун ижилери—колхоз бүүдүрүлгезинин мурнакчылары депутатта чаа бергенер. ЧУРУНТА (солгай талазында оң талазында): К. Т. Хамерзоков, И. Ш. Сино-в, Я. Ш. Азизинов, ССРЗ-нин Дээди Со-ветинин депутаты Б. А. Тахунов болгаш А. А. Аушев олар.

Е. ШУЛЕПОВТУҢ ФОТОСУ. (СЭТА-ның фотехрониказы).

ЧЕДИИШКИННЕРНИ КҮЗЭЭН

Былмада көдө профессионал-техниктиг үчилчине чусыг курсантылар бижыг бил-гилгэ дозуп үгөннөр. Доо-кчулар бо чылдан эгелен тумак эртемнин аттестатын та кабак мергежилдиг тракт-ист-машини болгаш электромонтерин 2-ги классыныг үчилчине холта алган-ар. Үчилчине баазында кирбелги 20, дугуйлуг 10 акторлар, 12 комбайнар алган 15 язы-бүрү марка-д машиналары бар. Өргүтүлүг материалдары-на долу хандыртылган ин-дурия кабинеттер бар. Ында културалык секциялары, агитпер доктаама ажилдап-ар. Бот-тывынгыр уран

чүдүлүн киржикчилери Крас-ноярск хоорайга болгаш 37 профтехучилищелерин көрү-дөзүнге бири Черия алган, а Ангарск хоорайга Сибирь зона-зының көрүдөзүнге үчилчи-нин таңчы бөзүү база бири черия элөөн. Үчилчине ховуда 1800 гек-тар шөлдүг өөрдөүгө үчүстө-түт. Ында курулуш, кы-зыл-тасты, картофуныг олу-рткан. Эрткен чылын ол үчү-стөктан ажаап алганы 900 тон-на тараан күрүнеге дужа-гаш, оң 125 муң рубль түд-нүг арыг орулганы алган. Ол ашка-биле чаа тракторлар, ма-шиналар, комбайнар сазып алган болгаш үчилчине ба-жының улгаттырмы, улай

Д. САЛЧАК.

УЛАМ КЫЗАР БИС

Районнуң алган социализмге эгер-дөөлөрүн күсүдөйүнчине өөргө-дөө библиотекалар ажил-чи-лерин мурнакчы дүрүлү-ү болгаш эртем-техникада чүдүлдерин оң өртүзүндө ал-бырлап, агитас-массаныг илдерин күн-бүрү чорудуп, амык ажилдап турарлар. Бригадаларга, фермаларга база ол ышпаш малчынар колдан-нарыга алды ай дүрүзүндө ыткыр көмүчүлүгү 41 катан кылган. 1254 көмүчүлүк-чаа номнарын бижидип алганар. 140 агитхуудустары үндүр-үлгө болгаш чедишкннин хулээп турар бис.

«Мурнакчы дүр-үлгө» хуудустары үндүр-үлгө болгаш чедишкннин хулээп турар бис. Исок фермазыда Пенси-онерлер А. Лаажан, С. Бег-но-в олор боттарының ошаан-кай алымына харымсалга-дыг көрүп, жүргүзүп, калдар-га чартымыда чамдык эки үзүлгөни челип алган. Ажылдың продуктула-ры күрүнеге салар ша-а-ытти болгаш сүтү 100, 135 хуу күсүткен. 135 хуу күсүткен. 135 хуу күсүткен. 135 хуу күсүткен.

Эки ажилдаар

Оку беш чылдык ийги зүгәрин чеди алган, тий-шиг баштайгы чартым удула. Коллектив бүүрү-үлүг ажилының түңселин-дир, моон соңгарга со-кай алымына харымсалга-дыг көрүп, жүргүзүп, калдар-га чартымыда чамдык эки үзүлгөни челип алган. Ажылдың продуктула-ры күрүнеге салар ша-а-ытти болгаш сүтү 100, 135 хуу күсүткен. 135 хуу күсүткен. 135 хуу күсүткен.

Н. АРАНЧАА. Улуг-Хем район.

Өөреникчилерниң дузасы

Республиканың эске-даа ажил-агыялары-биле бир демей, районнуң «Коммунизмче орун» колхозу мал чемпион-тилинче организастыг кирген. Бо түлүктүг амылга өө-реникчи база боттарының үлүүн кириштирип турар. Өөреникчи ортунак школаның үстүнү класстарының өө-реникчиси 20 ижи школаның күш-ажыл башчызы М. Ар-ролдуг ууртулгасы-биле Ары-Бажында 24 га черни эрар болгаш 20 тонна будук-бүрү, сизини колхозка не-бетелген бээр керезни чарып алган ажилдап турар. Өөреникчи бригадасы будук-бүрүнү белеткен киргениниң тагы үш хунунда Улаатай хемини унуга 5 тонна амыг-и-бүрүнү чып белеткен, бригада төүндө чедиргенер. адамның кеңигүнери чүгө 20 тонна будук-бүрү болгаш и белеткери-биле кызыгарлаттынмай, он-даа хей мал и колхозка белеткен бээр сорулганы салган.

М. ЗРЕС-ООЛ.

Партидокументаларни созу-ру бистин күштериниң көрү-дөзү, партия организастыг-ы бүүрү СЭКП-ниң XXIV съездинин шийтирлерини канчаар боттадырмы турары-ның талазы-биле шыңгы бол-гаш негелдеги хыналда бо-дур деп СЭКП ТК-ның май (1972 чыл) Пленумунга айт-кан. Оң-биле кады органи-застык чорударда партияни хурөөлени бижыгларының, коммунистерниң идеяни болгаш сагыла-чүрүмүн бе-дөдөриниң сорулгалары-биле холбоштырары болгаш пар-тияни идеяни амыдыралы улам идеяни амыдыралы, пар-тияни идеяни амыдыралы, пар-тияни идеяни амыдыралы.

Партия организастыгы амы-шынчелерни күжүр-планын даалгалары күсү-дөзүнчө мобилизастык болгаш партияни политиктиг болгаш организастык ажилды күш-те-дирериче улуг күчөткөйни салып турар. Ылаңгы олар партияга хулээп алышкын-ны улам күчөткөйни көөр алганар, оң хурөөлениге кирип туралардан негелде-ринде. Бо чылдың 6 айла-рында СЭКП кеңигүнеге кандидаттар киргелериниң 54 хууу ажилдап болгаш колхозчулар болган. «Тор-галыг» совхозта, «Кызыл туң» колхозта партия организастыгы анык коммунистер-биле ажилды элөөн өскөткөн, олар кандидат станж эрт-тирив турда тускай бесе-далары чорудуп, оларның от-четтары динчип турар. Ол ышпаш оларны анык ком-мунистерниң школасында ха-ра тугуна.

Оң-биле кады чамдык парторганизастык СЭКП-ге хулээп адышкыны айты-ры эртерге көөр, аңа ки-рип тураларың политиктиг, моральдык болгаш ажил хе-реки шийарын хандыр өө-рө-ни көрбөс, а чамдыкта бо-дунуң хурөөлени шүүт өс-түрбөс таварылгалар бар. Чи-жээ, эрткен чылын Чаа-Суур, Солтур сес чыл школалар-ында, райпода болгаш суд, прокуратура черинде партор-ганизастык өскөн.

Коммунистерниң кижизде-риниң школасы — партия хуралдары болган. Ярослав хоорай партия организасты-гында партия хуралдарын эрттирив турар практика-зын дугайында СЭКП ТК-ның доктаалының соода бо-айтырыкче чер-черде партор-ганизастык күчөткөйни күш-те-дирериче. Оларны ылап бел-еткөш, Устав баугаар, ком-

мунистерниң идеяни күш-те-дирериче амыдыралы, пар-тияни идеяни амыдыралы, пар-тияни идеяни амыдыралы, пар-тияни идеяни амыдыралы.

Оң-биле кады чамдык парторганизастык СЭКП-ге хулээп адышкыны айты-ры эртерге көөр, аңа ки-рип тураларың политиктиг, моральдык болгаш ажил хе-реки шийарын хандыр өө-рө-ни көрбөс, а чамдыкта бо-дунуң хурөөлени шүүт өс-түрбөс таварылгалар бар. Чи-жээ, эрткен чылын Чаа-Суур, Солтур сес чыл школалар-ында, райпода болгаш суд, прокуратура черинде партор-ганизастык өскөн.

Оң-биле кады чамдык парторганизастык СЭКП-ге хулээп адышкыны айты-ры эртерге көөр, аңа ки-рип тураларың политиктиг, моральдык болгаш ажил хе-реки шийарын хандыр өө-рө-ни көрбөс, а чамдыкта бо-дунуң хурөөлени шүүт өс-түрбөс таварылгалар бар. Чи-жээ, эрткен чылын Чаа-Суур, Солтур сес чыл школалар-ында, райпода болгаш суд, прокуратура черинде партор-ганизастык өскөн.

Оң-биле кады чамдык парторганизастык СЭКП-ге хулээп адышкыны айты-ры эртерге көөр, аңа ки-рип тураларың политиктиг, моральдык болгаш ажил хе-реки шийарын хандыр өө-рө-ни көрбөс, а чамдыкта бо-дунуң хурөөлени шүүт өс-түрбөс таварылгалар бар. Чи-жээ, эрткен чылын Чаа-Суур, Солтур сес чыл школалар-ында, райпода болгаш суд, прокуратура черинде партор-ганизастык өскөн.

төп көөр херек. Ылаңгы пар-тияни хемчегин коммуни-стерге күчөткөйни салаа чо-гуур. Оларга хамаарыштыр байдалды сайгарып көөргө, хой нуруула-даа амораль-ды үгөдөгүлөрүни кылганы, арагалаш чурум үрөөн дөшт хемчегелерни алдырткан бол-дулар.

Арагалашкыны болгаш эл-когодимге удур демисиди күш-тедирер талазы-биле хем-чегелер дугайында СЭКП ТК-ның доктаалыга дүштүр партия организастыгы амы-шынчелерниң талазы-биле дөштүр хемчегелерни ал турар. эл-когодимге арагалашкыны дүштүр моон соңгар-даа шийтирив демисиди чорудар херек.

Партия документаларни со-зуруу — парторганизастык бүү-рүзүмүн амык-чорудула-дыг шыңгы болгаш негелде-ди хыналда дөзүн бижы харымсалга-биле мөсөрөп бил-дир ууртат бис. СЭКП ТК-ның май Пленумун докта-алы күсүдөйүнчиге холбоштыр чорудар тускай хемчегелери чөөкта чаа партия райкомун үч бюрозунга бадылап. До-кумент солушкунуна белет-келер дугайында айтырык партияның бүтү аге органи-застыгының хуралдарына чугаалажып, практиктиг хем-чегелери ал турар. Ылаң-гыш мааа холбоштыр чорут-туар организастыг-даа, тех-никтиг-даа улуг ажилдары парторганизастык бүүрү бе-дик харымсалга-биле көөр укурдуз.

Организастык-политиктиг бо чугу-ла хемчегин СЭКП-ниң XXIV съездинин салгы ажил-агы болгаш култура тургузушкунуң сорулгалары күсүдөйүнчиге талазы-биле партияның бүтү организасты-гарының ажил-чорудулажып өскөдөрүчө, коммунистер-ниң идеяни болгаш ала-вандык ролун бедирериче улаандыры эргекче чугула.

К. КУТУР. СЭКП Өвүр райкомунуң секретари.

Улусчу контроль бөлүүнүң ауржулгазындан

ТӨЛӨЛТИГ ЧЕРНИ ЭЗЛЕП ТУРАР

Шуткуга летиде ажил шийагы үер болгаш продук-цияны үер кылдыр чорук өс-түрүдүрү дөзүнүн дугайында Ухтинский механика-ныг заводунда улусчу кон-трольдуң кол бөлүүнө медрө кирген. Ол дугайы ажилчи-лестекти, чусыг улусчу кон-троль бөлүүнүң даргазы Вла-димир Кузминов дидыктаган. Бо көрүм-чүрүм чок чорук-туң дугайы баштай ол боду сайгарып көргөн, цехтин удурткучуларыга дузаалап-боодай, ычалажык мида бай-далды хандыр сайгарып көрө бөөргө, элөөн нарын болгаш улусчу контрольдуң өске хай-чыгачыларын алаа кириш-тирери эржек болган.

Чемон чугаалып турар. Чи-жээ, эртерге, кыштың эгелери ам-даа ырак, ычачага кон-трольдер цехтерин болгаш албан черлериниң кышкы үеде ажилдарына белеткел-ди, ачкылар чоруктамын шагда-ла хылап эгелей бер-ген. Казан соок дүжүң ке-лгенде ылаңгы дүрүлгөни үндү-рерге анык чок болган.

Оң-биле кады чамдык парторганизастык СЭКП-ге хулээп адышкыны айты-ры эртерге көөр, аңа ки-рип тураларың политиктиг, моральдык болгаш ажил хе-реки шийарын хандыр өө-рө-ни көрбөс, а чамдыкта бо-дунуң хурөөлени шүүт өс-түрбөс таварылгалар бар. Чи-жээ, эрткен чылын Чаа-Суур, Солтур сес чыл школалар-ында, райпода болгаш суд, прокуратура черинде партор-ганизастык өскөн.

Михаил Николаевич Ры-ченок ол заводка чорба чыл-ыре ажилдап келген. Баштай ол чеди класс дооскаш-ла, өөреникчилер электрине ажилдап эгелөө. Бүүдүрү-ге ажилдапшып, немекчи техникуну дооскаш, ам ко-тепная цехтинде каңкычты механик болуп ажилдап ту-рар. Ону бүүдүрүлгени пар-тирооруунуң составына беш катан улаштыр соңгүп келген. Оң хой-шынчиги шудургу идеяни амык-чорудулажып белин-биле үндөп көр-төш, «Улусчу контроль өө-рө-ни»

Шийа-да мааа мастер не-гелдени бедитпозинде бай-дал ындыг бооп турган. Иле-реттигине четистерни хыла-дың үезинде-ле чылапкан. Ылаңгыш оң түңселин а-вандуң кол ижезериниң бол-гаш дөх намалыгының кир-жилте-биле улусчу кон-троль бөлүүнүң хуралына чугаалажып. Ажылда чет-истерни чайддырының тал-лазы-биле ажилдап кылган хемчегелерге оң хуусааы болгаш оң харымлаар укур-дуг кириштерин тодаргай айткан. Ол шийтирени күсүдөйүнчиге контрольдарын Владимир Кузминовка даас-кап. Удаваада ол улусчу контроль бөлүүнүң элөөнчиг хуралына чех деп-дески ажилдап турар — болгаш про-дукцияны үер кылдыр чорук-ту бүүдүрбөс алгарган дөзүн дидыктаган.

«Сүт-Хел» совхозтуң Кара-Чыраа салбырында 8 чыл шко-лазының коллективни 1972—73 өөредилге чылынга утуш-тур школаны септеп белет-кээр өөредилге чылы төн-мөздө-ле эгелээш, июль 15-те дооскан. Бо школаның өө-рө-никчилери 320 чедип, ра-йонда база бир улуг школа болуп. Школаның 9 класында, интернадында болгаш столова-зында, чунар-бажында улуг, биче хемчээлдиг хей ажил-дары кылган.

Студентилерниң тудугжу отряды

Курунуң Кызылда педагогика институтунуң студенти-лери чурттуң өске-даа дээди өөредилге черлериниң студенти-лери ышкыш, чайгы дыштанылга үезин тудугда ажилдап эр-тирив турар. Оларның тудугжу отрядының адын «Эрестер» дээр, ол отряд ам Кызыл хоорайның Интерна-циональну кудумчунда студентилер чурттаар 5 кызт чурттал-га бажының тудуп турар. Ол бажында кылып турар бүгү ажилдың ниити өртек-үези 136 муң рубль. Амыг уеде сту-дентилер 80 муң рубльдиң ажилын кылган. Студентилер бо бажының сентябрь 1-де амыггалга кирир дээр шудургу ажилдап турарлар.

Өөредилге чылынга белең

Мелир кымын одаар 200 му-нометр топкап ыяшты школа чанында экип дүмүргөн. Салбырда херзженнер чөвү-лели школа септелгенине хе-рзженнерни эки оргелзас-тап кириштирген. Септелге ылаңгы Зоя Куулар, Алдын-Доос Монгуш, Сарыглар Өл-дө-жөң олар идеяни кириш-тирер. Школа коллективин-ден амыкчилар Зоя Ховалыг, Монгуш Ченек олар онза ы-зымак амылдажып. Ында амык-агы эргелкенин Са-рыглар Байр-оол септекти-рин болгаш шөфчилерни эки уадуруп мурнак амылдап.

ЧУРУНТАРДА: тудугжу бөлүк. Студентилер ажил үезинде. В. ЧОЙГАННЫҢ ФОТОЛАРЫ.

В. ЛЕБЕДЕВ. Коми АССР, Ухта.

Челернин күлөшкөнү

(Бичи тоо жу)

— Уланчымын, Эгеэн № 172 «Шылда».

— Хойт, тур! Угу даам чүөтө эвесде ан моозу! — дээн ширин үйдөн оттун келдим. Хүн чаа-ла хараада дээп көзүм түр. Дүвү-чалаш-биле тура халып орумда улам шуут-ла угудумас. Элик кели тас ырыктажым так чышына берген болду.

Отден үнүп кээримге, хамык кайылар инек сагган, Чодураанын — аязы бугалаар сымдыраан тур. Чоок казыда беш, азы өг баа-ла инектер сагган, эртеги иште дүймөн турлар.

Чодураанын азынын чатына майнап чеде бердим. Ол менче бодамчалык көргөш: — Дуу халчүгөшкө барып чүпүп каарыт — дээш, зал азында кылаңайым чыдар сүгжө айтыт.

Халчүгөштин, суу чылбай, Бар-ла шаам-биле түшүп алган, ыйай-бээр көрдүмүр тур мен. Кайнаар-даа көөрүмгө, кадыр сымнар бедий берген-дээш, дымтаа, пошто, шивилер мырмал өгдөр чанында сел-берерчи берилген турлар. Эдеке көөрүмгө, хой дээрге, ак ааржы-ла. Мында хойнт кижжи калчыл кадарар боор —

Монгуш ДОРЖУ

— А мээң он ийи. Сенден мурунай чер басып, тем ижиң асыл-чире мен, көрдүм бе. Акын мени динчал чор. Чыскаалдар болура, бо аалдым Чутрук-Боразын мен мунар кижжи боор мен. Энир чылын еес ай чыскаалында ийи дугаарында чүгүртүп келдим.

— Сургуулавайын турар сен бе, Балды? — деп диминелип келген, эрезим көргүзөр сагыштыг оон айтырдым.

— Чок, Балган ачам шаарында мууну чоругура, сандай-лаа мууну чоругура, демей-ле эр болуп өзүп келир чүөтө дээш, сургуулавай чорутпайн барган кижжи! Чок болурунун мурунда Чинчинин авазы — дай-авама мени чагып каан кижжи. Огуз эзер дегизинин тутунунар эр амаарга, богбадын бээр сен деп. Оон бээр ам уш чыл болду. Амдыгында хой кааларар бо-ла.

— А аван кайда? — Дем инек саап турда, көрбөдүм бе? — Чок, көрбөдүм.

Б. СПАССКИЙ — Р. ФИШЕР

ЧЕДИГИ САЛЫГ

РЕЙКЯВИК. (СЭТА). Хол шырдыраа тазалык-биле делегей бирги чер дээш маргылаануң 25-те Исландияның байы-сылыгына Москвамын-биле чоройп шап турда эгелээш. Ак тала-биле делегей чемпиону Борис Спасский ойнаан. Ол бодуңуң баштайгы көңүңгө ноия мурунда ооду пий карак ажалдыр иткен. Роберт Фишер анда теве мурунда ооду эс-че көңүр-биле харылаан. Ылчаваш деп илтеререй аргаларың бироза — сиңдия камгала-биле олоп агаар.

РЕЙКЯВИК. (СЭТА). Хол шырдыраа тазалык-биле делегей бирги чер дээш Спасский биле Фишерин аралык маргылаануң чедиги салымн соңгараткан.

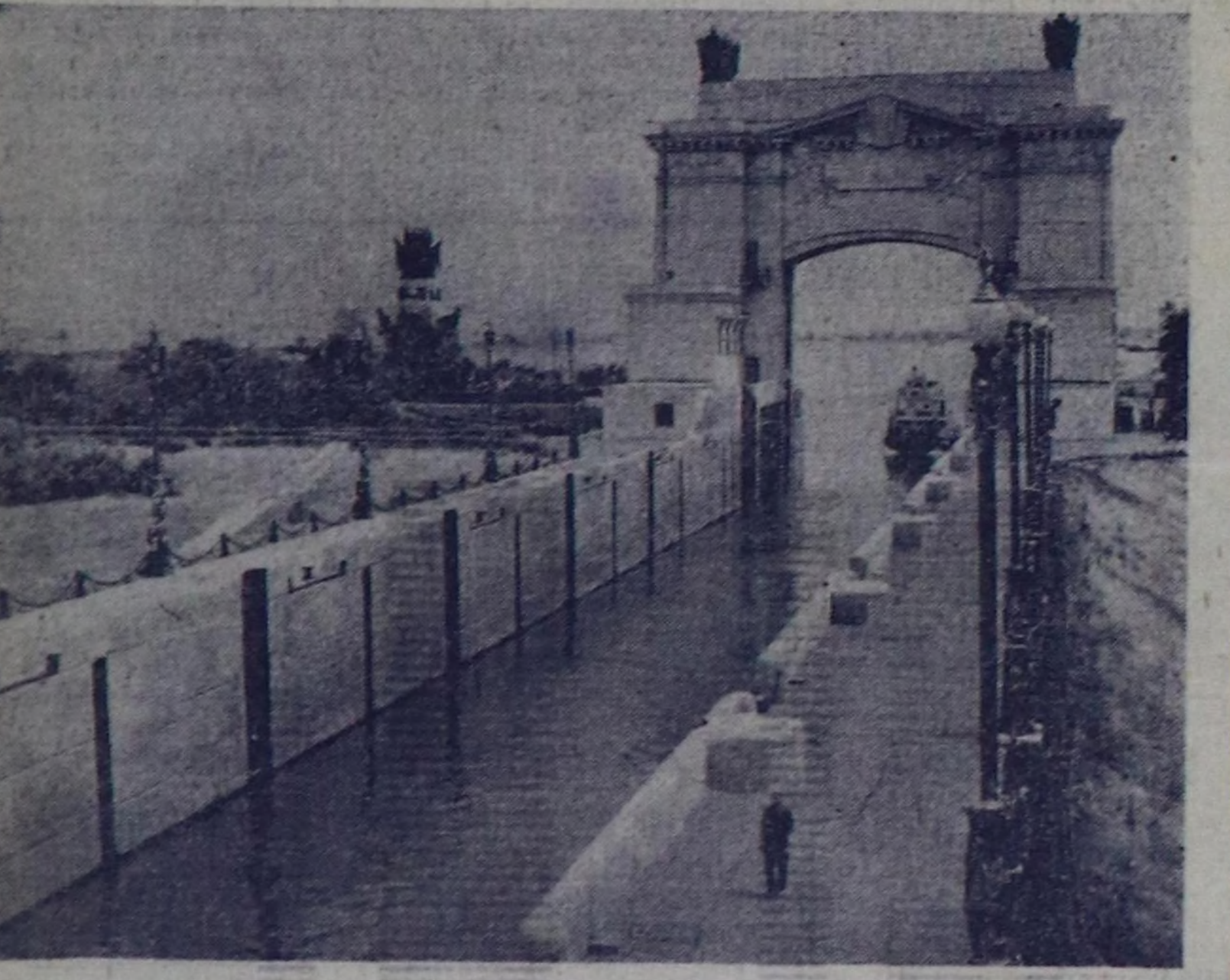
Ак тала-биле ойнаан делегей чемпиону 41-ги көштү бижип алган.

РЕЙКЯВИК. (СЭТА) тусей корр. А. Ермаков). Хол шырдыраа тазалык-биле делегей бирги чер дээш маргылаануң чедиги салымн 41 дугаар көштүң соода соңгаратканы билиңдиги богай. Ак тала-биле ойнаан Спасский чартык шап дургу-аанда бодуңуң, бодуңуң чымыт көңүң билээш, чагаа хавыда суккан хырбаан каан.

Соңгараткан турунтары мындай: ак тала-ноия g2, терге d3, терге e2, аял f5, оодар a4, f4, h3; кара тала-ноия g4, терге e1, терге h5, аял e4, оодар e6, f7, g4, h8 (Фишерде — артык оол бар).

Шырдыраамың турш байддарымың дымка нарын болган ак тазалык мурунда белең эвес соорула турун турар. Спасский хаймынамың каап болур арга база бар деп сепциалистер сапан турар.

Бо салымн эгелерин кылдыр дымка соууруга маанай турган. Чүгө дээрге, Фишер уялуп алган соода ийи катап күштүң ойнаар дээрин билиңдиги. Ылчала-даа делегей чемпиону ноия мурунда ооду буруңгар

РОСТОВ ОБЛАСТЬ. Волга-Доннуң судно чоруюу В. И. Ленин аттыг каналын аныгалаа иингерден бээр 20 чыл он июль 27-де болур. Беш далайың СССР-ниң Европа неэзиниң суг транспортун чүргөш аай системасы кылдыр тудуштурган Волга-Дон каналының улус ажил-агыынга ужул-дузасы дыка улуг. Ында суг күмү-биле анылдаар элентри станцияны Цимлянское дээр эң улуг суг шыгжамыры база тургустунган. Ол каналдың суу ГЭС-тиң турбиналарын долгап, шлюздар-биле судноларны эрттирип, хову-шөлдерин суггарып турар.

ЧУРУНТА: Цимлянское далайме кирер № 14 шлюз. В. ТУРБИНИНҢ фотосу. (СЭТА-ның фотохроникасы).

Даг эзимнериниң байлаа

Карача-Чечен республиканың Урупа болгаш Лабм землериниң ийи аралында даг эзимнериниң байлаа кедегей: оон эрүүлери болгаш абрикоттарын-даа, аблоко сыман болгаш барбаристы-даа, сыман болгаш шиман-даа көрүп болур. А машина деп каттыг үнүк чериниң ужу-кыдым бейи көзүбөс бивес силер бе. Бо чымы урупаны аралында дүжүт кажаныңыңдан-даа байлак болган. Кат-чыхитин усабай сымал берес будуктар ийди-ийида чыгылаар, жайлар сымал көргө, мондунуң каттар шуут үлөй берес турар.

Ол чоок-камын ажилчи-нар суурларынмың болгаш Прессовная дээр жоданың кургакчыларынмың чайлаар үнүк кат-чымис чымыр дымка оруладыл бооп турар. Олар арал-азимниң байлак дүжүдүн тереклекчилер кооперацияны-га алпарып дүжаап турар. Ылчала-даа даамы арал-азимнерден ажаап амыр эң кылар үнүштер онга үнүш димил турар. Ындыг чериниң үнүштери боттарының ам шиманлары-биле чымылап черлерин үнүштеринден ырактар артык бооп турар. Ылчалаар аларны эң кылар будурулаа черлери күөлдүң-биле сымал он турар.

Хереклекчилер кооперация-лар суурларынмың болгаш Прессовная дээр жоданың кургакчыларынмың чайлаар үнүк кат-чымис чымыр дымка оруладыл бооп турар. Олар арал-азимниң байлак дүжүдүн тереклекчилер кооперацияны-га алпарып дүжаап турар. Ылчала-даа даамы арал-азимнерден ажаап амыр эң кылар үнүштер онга үнүш димил турар. Ындыг чериниң үнүштери боттарының ам шиманлары-биле чымылап черлерин үнүштеринден ырактар артык бооп турар. Ылчалаар аларны эң кылар будурулаа черлери күөлдүң-биле сымал он турар.

Үш тонна деңзилик белек

Ивановонун эм-фармацевтика фабрикасы ландин дээр чечектер үнүшүн чаа дүжүдүңдөн чүрек быжыларын эжиңи баштайгы бөлүтүп кылган үндүргөн.

Луза дээр землицы шиман — чурттуң Европа кезин чаа-сай чыгыш ландин-биле гандарарынмың кол чери. Ол чечке-быжа бээрге, чоок-камыга амык-даа, кырган-даа кижжи-лер аюа дола бээр. Эң мала-ома Мит суурунун ортумак шиманымн башкылары болган сургуулары-даа белек-кечүлерге онга улуг дузаны көрүзүп турар. Олар чагыс чораш-ла 150 килограмм амы ландини чыган, а бусу чечектерин деңзилик... үш хире тонна болган.

АПТЕКА ЧЕТКИЗИ

КПШИНЕВ. (СЭТА). Эзелги каш чыдар мурунда республиканың улус-улус хоорайларында белең эм чүдүдериң сайгарып, сабар талаан-биле өзү баштайгы тускай аптека-ларын аралыктаган турган.

Амыр үде ийиго аптека-ларын четкизи Молдавияда улам калбарып турар. Ол шыкаш баш удур белектер

Телевидение

ИЮЛЬ 27-ДЕ МОСКВАДАН

16.30 — Е. Янцкый — «Адам». Телекивици көрүлдөш. 17.40 — «Сутаргис». Коплет-фильм. 18.00 — «Чел». Информастыг программа. 18.30 — «Швед от» уран-чөөл фильм. 19.30 — «Сибирякың күчүдү куларарың». 2-ги дэмчылдыга.

КЫЗЫЛДАН

20.00 — Телемеддлер. 20.20 — «Самарада Ленинни чорал чарлары». Документалдыг фильм. 20.40 — «Өг-бүлө, школа, хой-хити». Дэмчылдыга. 21.10 — Телемеддлер. 21.30 — Чарладар, реклама.

МОСКВАДАН

21.30 — «Мюң мык кижим». Уран-чөөл фильм. 23.00 — 23.30 — «Чел». Информастыг программа.

агаар

Бөгүн республикага бүргөч аялар, ламдың черлерге чык каар, димирээр. Барылаң улавышынмың хаттың дүргөн секундда 5—10 метр чезер. Агаарның температураның далай районварга 19—24, арканырыңа — 24—29 градус чыгып болур.

Кызыла бүргөч, аялар, чык чагыс. Хаттың дүргөн секундда 5—10 метр чезер. Агаарның температураның 25—27 градус чыгып болур.

КИНО

ИЮЛЬ 27-ДЕ

«НАВИГАТОР»: «Музыканың үнери» (1-ги, 2-ги көзөстери) 9.20, 12.45, 15.10, 18.05, 21.10 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: «Бодуң дугайында мээрэ чугаалап берем» 15, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.

«ПИОНЕР»: «Эртислер ортулау» 9, 11, 13, 15, 19, «Ынак-шымалың чаракы» 17, «Буруу чок» 21 шактарда.

«ВОСТОК»: «Мана-ла, харын» 15, 16.10, «Персик чезээ» 19.10, «Кыстар дугайы» 17.30, 21 шактарда.

БИСТИҢ АВАВЫС

Тайганың соряның, оз-си-гендиң үнүгөн, өг чамыда ялар-буру чечектери, ужуш турар ховатанарын көргөш.

— Аванын төртүтүшүн чери бо чыккан улуг көк даштың чыны-ла болган, оол-деп, дайым айтыт. Алды хар чоокшупал орган огулума Кыргыз-авандың төртүтүшүн чери бо-дур деп көргүстүм.

Шаанда эхерээ чок деп ададып чорал тыва херезинер шыкаш, бистиң ававыс Улуг Октябрьдин ачы-амыда бодуңт аас-кеңиктиг чурталганы тыпкан. Оон эртен оору илды-ла белең эвес.

Тыва бизикти чаа тургускан соода авам ову улуг соңгура-биле өөренип, үкүлдөй билштер апарган, экин тургус-биле окелерин өөр-өдө эгелээш. Соолуде оон илдепшаның көргөш, суулуң херезинериниң ортуңга амык чоруд кылдыр тоюу-лаа. 1935 чылдың июльде ававыс ТАР-ның үдүстүң VIII Улуг Хуралының төлөзүнө Вильям-Хемчик жоккудунда соогустан. Ол база улуг өөр-өшкү болган иделет. Хурал эртен соода Кызыл-даа бодуңдүргөштерге амыкларды белең алган кижини арты-мын алган. Оларны Кызыл-даа ававыс база бар. Кызыл-даа типографияны эрүкчүл өөренип иргенип ол. Кезек ажалдан чоруй азын сагыштан чапа берген.

— Баштайгы чактарымың ол! Ылчын кижжи ады-янын сагы-ган ырак черге чуртап шы-даас чүө чораян — деп, ававыс херезинер.

Соолуде барып Салчак Ча-мыянович Сапыр-биле ол өг-бүлө туткан. Ававыс уламчы-ла оорепти дөргө намы-хары база улагкан. Ол уруглары-лыг апарган, боду өртем-биле чедип ан ылдаваза-даа, уругларын эртем-биле чедип алган дээш ававыс бүгү кү-жүн салган. Бирээни ады, бирээни дөрт харыг уруглары бистериң чап алтык ушкан-тыргаш, Май 1-ниң чыскаалык күрүңүөр дээш каш арты ажалдыр Шуй суурке чорук-ка чораян кыжте чап. ававыстың чоруду турганын ут-пан мен. Ававыс уруглары шыла изымың чете бөрөг-ле

баштадыр колхозка ажалдан иршир турдуус.

— Ам ававыстың уруглары б ижи Шугузу өскөн. Эң бтияныс Хеймер-оол 41 хар-лыг, ам 5-ки классты 45 дем-дектен дөксөн, лавөр лагеринде дымтагып турар. Улуг огу Сарыг-оол Кызыл-даа башкы институтунуң физика-математика факультетин дөксөп, башкылай берген. Мен Новосибирскиниң сымл институтун дөксөн, азын шугуңуңда ол чыл ажалдап тур мен. Дүңүм Балма Томскиниң медицина институтун доошуп, база бир дүңүм Девянина Красноярскиниң медицина институтунда өөренип турар. Ийи ут-башкылар баштай Кызылдың медицина училищениң доос-кан, ийи-ийи чыл ажалдаш, институтке кирге. База бир дүңүм Каратаан Кызыл-дын № 2 школызың чедип-кыжын дооскан. Кызылдың урал чүгү училищениң өөр-өниң турган, арааш ооридил-гевиң уламчылаан. Ававыс ам пенсционер. Ылчала-даа колхозуңа бирде сакманчы-теп, бирде шаңга, сентега ажалдай берген турар. Хей-ининиң ажилына база илдепкөйг. Кыргалдык бот-тыгышты уран чүгүңгө кир-

жип, шюла музейинге, район делегейлеринге, лан-бүрү уран-шөвөр кыдыгыны кыл-дып, шапкандык. Чоокта чаа оон кылган чавагызың респу-бликаның 60 маалдыр аттыг музейиниң ажилчылары белең үнелес-биле хулаң алган. Ававыс музейиниң чыгы-лары: өтара, койларак, шооча, деспин шыкаш чүгү-лерин кызың күүсүени бээрли хулаңгон. Музейниң ажилчылары авамдан тус черин чамды авам-чанчы-ларын, шаанда улустуң илди-хөтти көдүн чораваны-мын, херезинериниң каастал-ганын дугайында айтырып алганар.

Ававыс өзүп өскөн уруглары авам-да чактары дөмөй-лөп, сагыш чованың хөвөр. Ол ортуман дүрт сымның кышпакы, назыла берген-даа болса, кара бажында каш ак дүктөргөт, улуктар, хуңду-дөкчөк, күл-ылдыла мыак хө-вөр. Оң башкысылар эрчим чугаанын дилпал, хуңду-руңу көргөш, кыжын сагыш-сеткили көдүрүп көлөр. Басты өг-бүлөстө бө аас-ке-жиниң партиястын, Совет чаканты ала сагыш салымчы-кымын. Улуг Октябрьиниң ачымы деп үнөлөп чорур бис.

Б. САПЫР.

Бизың, Шегинин-Кравченко кудумчузу, бажын № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ: Газакторун 24-63, редакторун оралачыларының 35-24, пропаганда кылдынын 23-54, харысалгалы секретарының 23-35, паргыйи амыдыра кылдынын 37-13, кулугура кылдынын 23-51, кезе амык-лаң кылдынын 21-47, үдүтүр кылдынын 22-64, чага кылдынын 41-27, информация база совет тургузат кылдынын 20-60, бухгалтерияны 31-75, корректорларын 27-41. Солун калейи баргана 32-75 телефонче долгаар.

Тыва АССР-ниң Министрлер-Чөвүледиңи чанында Тываның ном үдүтүр чериниң республика типографиязы (Кызыл, Шегинин-Кравченко кудумчузу 1). Солун неделяда 6 катап үнер